

SLOVENSKI VESTNIK

Celovec • petek • 2. junij 2000 šte. 22 (3068) • letnik 55 • cena 10 šil. • 0,73 evra

Mauthausen Aktiv
Kärnten/Koroška

Vabilo na
**slavnostno prireditev
v spomin na KZ Ljubelj sever**
sobota, 3. junij 2000, 9.00
na Ljubelju (za avstrijskim carinskim poslopjem)

SLAVNOSTNI NAGOVORI *Jorge Semprun, Pariz, pisatelj*
Univ. prof. dr. Ludwig Adamovich, Dunaj

Odhod k spominskemu obeležju južni strani Ljubelja

Braniti moramo napad na dvojezično šolstvo

Šolstvo oziroma dvojezično šolstvo je bilo vedno trn v peti določenih krogov na Koroškem. V zadnjih letih je prišlo v ospredje vprašanje statusa dvojezičnih učiteljev. Ob odločitvi ustavnega sodišča glede četrtega razreda zdaj nekateri vidijo možnost, da se spremeni dvojezično šolstvo tudi v svoji notranji strukturi. V velikovškem okraju se je formirala »platforma«, ki zahteva »enakopravnost enojezičnega« z dvojezičnim učiteljem. Podobno zahtevo je formuliral tudi velikovski občinski odbor.

Pretekli četrtek je pododbor ustavnega odbora deželnega zbora priredil hearing, na katerem so »vse strani« povedale svoja stališča. Deželni šolski svet (brez obolega manjšinskošolskega nadzornikarja) je predložil predlog, da naj bi v prvih dveh letih bil dvojezični učitelj razredni učitelj, v naslednjih dveh letih pa obratno.

Dr. Sturm in Sadovnik sta poudarila kvalifikacijo, ki mora biti osnova za oceno učiteljstva. Zavrnila sta zahtevo po spremembi šolstva in poudarila potrebo po strokovni razpravi na nivoju ministrstva za pouk.

Na seji so dvojezični učitelji poudarili neresnične in nekvalificirane napade s strani »platforme« na račun dvojezičnih učiteljev. Bili so si edini, da je dvojezična kvalifikacija, pridobljena na pedagoški akademiji, osnova za poučevanje na dvojezičnih šolah. Argumenti »platforme« merijo v diskreditacijo te kvalifikacije.

Istega dne je zasedal Koordinacijski odbor koroških Slovencev. Izjavil je, da ne podpira spremembe manjšinskega šolstva v smislu zahtev pododbora v deželnem zboru in da zahteva uveljavitev kvalifikacije in urničitev sklepa ustavnega sodišča. Obe osrednji organizaciji bosta v tej zadevi podvzeli potrebne korake.

V torek pa je ponovno zasedal pododbor ustavnega odbora deželnega zbora in sprejel soglasen sklep, po katerem naj bi bili enojezični in dvojezični učitelji »enakopravni« in imeli tudi enakopraven položaj v razredu. O tem se pododbor še želi pogovoriti naslednji torek s predstavniki koroških Slovencev.

Predsednik ZSO dr. Sturm za SV: »Ni mogoče sprejeti modelov, ki bi merili v rasistično delitev učiteljev. Kvalifikacija mora ostati kriterij, ne pa natolečevanje o neenakopravnosti enojezičnih učiteljev. ZSO je za urničitev sklepa ustavnega sodišča. Vsebinska razprava pa naj se vodi v komisiji ministrstva na

osnovi stroke«. Okvirna konvencija Sveta Evrope poudarja, da nikakršno zmanjšanje obstoječih pravic ni v skladu z njo. To pa je avstrijski parlament že ratificiral in to celo soglasno. Okvirna konvencija predvideva tudi kontrolni mehanizem, ki ga je mogoče v tem vprašanju sprožiti, je še poudaril dr. Sturm.

Risarski natečaj – Štirinajst udeležencev Mohorjeve ljudske šole se je udeležilo risarskega natečaja na teme »Moderna revščina«, »Zakaj varčevati« itd. Dela mladih umetnikov so nekaj tednov krasila prostore Zveze Bank v Celovcu, kjer je strokovna žirija, v kateri je sodeloval tudi Gustav Januš, izbrala tri najboljše risbe. Zmagal je Georg Mehringer (»Moderna revščina«), ki ga sliki ni, drugo mesto je osvojila Tadeja Pipp (»Zakaj varčevati«), tretja pa je postala Lucija Polak (»Moderna revščina«). Prvi trije so prejeli ob navzočnosti vseh mladih umetnikov, staršev, učiteljev, strokovne žirije in bančnega osebja, od poslovodstva Zveze Bank lepa spominska darila. Z leve: nameštniki Zveze-Bank Evelin Burjak, Isabella Suppan-Lomšek, nagrajenki Lucija Polak in Tadeja Pipp

Foto: Stakelj

PREBLISK

Slovenski pisatelj Matjaž Kmecl je nekoč poočital koroškim Slovincem, da nimajo (ali pa imajo vsaj premalo) zgodovinskega spomina. Malo smo bili celo začuden: kaj nimamo vsako leto partizanskih pa izseljeniških proslav, tradicijo pa negujemo v taki meri, da marsikdo od mladih že viha nos. Kaj je mislila ta pametna glava?

Verjetno to, kar se dogaja (tudi) zdaj. Zapademo v evforijo ob majčkenih uspehih, medtem ko se veselimo drobtin, nam kradejo štruco kruha. Dvojezični vrtec na Bistrici, zato pa razvrednotenje in postopno razbijanje celotnega dvojezičnega šolstva. Medtem

ko se slovenski politiki navdušeno rokujejo s Haiderjem oz. vso koalicijo v (napačnih) upih, »da bodo gotovo kaj storili zaradi mednarodne situacije«, pozabljajo na sovražne izjave proti manjšinam in tujcem, ki so na dnevnem redu (kljub Gadafiju in prijavi

Kje je meja med zaupljivostjo in naivnostjo?

teljevanjem z njegovim simpatičnim sinom). Dobro bi bilo, če bi »naši« politiki brali tudi »naše« knjige, na primer Ottomeyerjevo »Die Haider Show«. Morda bo kdo realiziral, da stoji tudi za sončnim nasmehom nam sovražni sistem.

SLOVENIJA

Vladna kriza se nadaljuje

V Sloveniji še vedno deluje le začasna vlada. Znano je, da predlog desne koalicije Slovenija ni dobil zadostne podpore. Ponovljene tajne volitve vlade v državnem zboru, ko predlog mandatarja Andreja Bajuka ni dobil podpore, so še vedno v obravnavi pri Vrhovnem sodišču. Večina neizvoljenih (predlaganih) ministrov se je namreč obrnila na to sodišče s tožbo zoper sklep komisije, ki je ugotavljala izid glasovanja. Tožba temelji na domnevni kršitvi predsednika državnega

zbora. Že nekaj let stara odločba Ustavnega sodišča pa govori o tem, da lahko o kršitvah tega dokumenta odloča le državni zbor. Zato so mnjenja o razsodbi in tudi o tem, ali je Vrhovno sodišče sploh pravi naslov za take primere, tudi med pravniki zelo deljena. Do petka, ko se bo iztekel rok za možno ponovno vložitev liste ministrov, pa sodišče skoraj ne bo moglo odločiti, saj je bila tožba vse do ponedeljka zvečer nepopolno sestavljena.

Novih korakov v zadevi sestavljanja vlade še ni, saj čakajo prav na razsodbo sodišča. Večina političnih strank pa je vendarle sledila predlogu Združene liste, da bi v bodoče bile volitve v državnem zboru javne.

LJUBELJ

Sobotna slovesnost

V soboto, 3. junija, se bo ob 9.00 pričela šesta mednarodna spominska slovesnost na Ljubelju, ki jo prireja društvo »Mauthausen Aktiv Kärnten/Koroška« v sodelovanju z zveznim ministrstvom za notranje zadeve in z »Österreichische Lagergemeinschaft Mauthausen« v spomin na žrtve ljubeljkega koncentracijskega tabora.

Ob 55. obletnici osvoboditve ujetnikov iz koncentracijskega tabora Mauthausen in priključenih taborov bodo lahko pozdravili vrsto znamenitih gostov. Izbira govornikov letos vsekakor ni bila lahka, inicijatorju projekta dr. Peter Gstettnerju pa je končno uspelo iz Francije privabiti znamenitega avtorja Jorga Sempruna, ki je moral zbežati iz Španije v Francijo in je bil med vojno ujetnik v taboru Buchenwald ter član odporniškega gibanja. Za svoje knjige je dobil že mnogo priznanj in nagrad, med drugim tudi nagrado evropskega kulturnega mesta Weimar. Poleg Sempruna pa bo v okviru slovesnosti spregovoril tudi dr. Ludwig Adamovich, predsednik ustavnega sodišča na Dunaju kot nadstrankarski »avstrijski prispevek«. Prisotna pa bosta tudi vsaj dva preživela ljubeljkega koncentracijskega tabora.

ODBOR ŠOLSKE SKUPNOSTI ZG IN ZRG ZA SLOVENCE

vabi na prireditev

»Gradimo
mostove –
Wir bauen
Brücken –
Costruiamo
i ponti«

v petek, 16. junija 2000,
ob 19.30
v avli slovenske gimnazije
v Celovcu

Nastopajo zbori, orkester,
ansambel in recitatorji z gimnazije
ter člani pobratene SPD »Gorjanci«
iz Kotmare vasi

Prisrčno vabljeni«

KONTAKTNA LEČA

8., 9., 10. JUNIJ 2000

V »VITRINO-DESIGNZENTRUM«

CELOVEC/VETRINI

Diskusija o novelizaciji manjšinskega šolskega zakona se je v zelo kratkem času hudo razvnela in zaenkrat jasno pokazala tiste točke, ki ločujejo stališča uradne koroške politike in zastopnikov koroških Slovencev oz. dvojezičnih učiteljev. Kot je videti, so si pristopi do odločitve ustavnega sodišča tako različni in tako nasprotni, da do naglega kompromisa, ki bi bil "pravičen" za obe strani, ne more priti. Razen v primeru, če ena stran odločilno popusti in se zadovolji s kakšnimi političnimi obljubami, ki jih v političnem žargonu imenujemo kravje kupčije. Ni jih malo, ki jih trenutna razprava spominja na tisto iz 80-ih let, ko je koroški hajmatdinst sprožil zahtevo po ločevanju šolarjev. Menim pa, da so podobnosti zelo redke in da imamo opraviti z bistveno različnimi političnimi okolji, ki jih je treba tematizirati.

1. Današnja avstrijska notranjepolitična situacija in klima sta čisto drugačni kot tisti v 80-ih letih. Avstrijsko politiko danes narekuje hladnokrvnen stil, ki ga je vnesel Haider s svojimi pomočniki. Dunajska

KOMENTAR

Dr. Vladimir Wakounig

raven, torej avstrijska vlada, se je podredila tej hladnokrvnosti in agira v soglasju s koroško ravnjo. Nekdanje zmerne, odprte in deloma naklonjene držbe do manjšine, ki je bila na Dunaju, ni več. Center političnega stila je danes Koroška oz. svo-

Prispevek k razpravi o šolstvu

bodnjaška stranka s svojim deželnim glavarjem. Os med Dunajem in Koroško je uglajena in nima prekinitiv, ki bi jih manjšina lahko izrabila v svoj prid.

2. V začetni fazi šolske razprave v 80-tih je bil na Dunaju šolski minister Moritz, ki je ovrigel zahteve po ločevanju in bil jasno na strani manjšine. S tem je nastopal tudi proti svoji stranki na Koroškem in takratnemu deželnemu glavarju Wagnerju. Nasprotno pa danes ni pričakovati, da bo trenutna ministrica Gehrler tvegala kon-

flikt s koroško vlado, ker se zaveda, da je njena stranka samo po Haiderjevi milosti na vladnih stolčkih. Svojo podrejenost in odvisnost pa je ministrica najbolje pokazala, ko je svoj ministrski predlog za trenutno novelizacijo skoraj umaknila, ker je z njim naletela na odpor pri koroških svobodnjakih.

3. Povsem novo za koroške razmere je, da šolski nadzornik, ki je s svojo funkcijo zapri-segel na avstrijsko ustavo, na-

stopa kot proponent proti ustavni odločitvi. Deželni šolski inšpektor Palasser je med prvopodpisniki dubiozne, vprašljive "Platforme za jezikovno raznolikost". S tem se je Palasser podal na raven razdvajanja učiteljstva. Njegovo ravnanje je v nasprotju z nalogami šolskega nadzornika, ki bi moral skrbeti za integracijo, identifikacijo, kooperacijo in komunikacijo med učitelji. V 80-tih letih takega nevzdržnega primera v okviru šolske oblasti nismo imeli.

4. Trenutna koroška šolska oblast s poslovodečim predsed-

nikom Harminom agira v popolnem vsebinskem in političnem soglasju z deželnim glavarjem. To pomeni, da Haider in njegovi ničesar ne prepustijo kakim slučajnostim, ki bi lahko slabile njihove politične cilje. Tudi za koroške razmere je enkratno (in zato tudi drugače kot v 80-tih letih), da je sam vrh koroške šolske oblasti s pristojnimi šolskimi nadzorniki "izdelal" papir, ki gre v razbijanje in marginaliziranje dvojezičnega šolstva. S tem je šolsko nadzorstvo (izvzemši pristojnega deželenga nadzornika Tomaža Ogrisa) podprlo demagoško platformo za "Šolo jezikovne raznolikosti" iz velikovškega okraja in se opredelilo proti trenutnemu statusu dvojezičnih učiteljev in ciljev dvojezične izobrazbe. Take politične poslušnosti s strani šolske oblasti niti pod Wagnerjem ni bilo.

5. Popolnoma začudljivo pa je, da slovenske politične in strokovne strukture vodijo "domačo razpravo", ki poteka brez vključevanja znanstvene javnosti, ki je v 80-ih letih bila odločilna, da je koroška šolska diskusija dobila mednarodne razsežnosti in nove vsebinske

perspektive. Kam vodi ta udomačena razprava brez kritičnega in reflektiranega pristopa od zunaj, se kaže pri uporabljanju pojmov kot "naša šola", "naši učitelji", "naši otroci" ipd. Manjšinsko šolstvo ni "naše", ampak je del avstrijskega regularnega šolskega in izobraževalnega sistema.

6. Nena zadnje je treba reči, da dolgoletna notranjeslovenska razprava o premoči ene organizacije nad drugo ni koristila soglasnemu nastopanju v tako važnih družbenopolitičnih vprašanjih kot je šolstvo. Posledice tega razdora se kažejo v tem, da obema predsednikoma političnih organizacij očitno ne uspe da bi organizirala skupne tiskovne konference in skupno nastopanje pred medijsko javnostjo. Z obljubljanjem kupčij eni organizacij oz. s prilizovanjem drugi organizacij je Haider ta razdor že v preteklosti dobro izrabljal v svoje politične namene. Če hočeta obe organizaciji trenuten napad na šolstvo ubraniti, se bosta morali svoje neodpornosti proti izigrivanju zavedati in pritegniti znanstveno javnost, da nadaljnji koraki ne bodo "koroški". ■

Po 55 letih, ko pozaba prekri-va spomin, ko so mnogi tedaj trpeči v podružnici koncentracijskega taborišča Mauthausen na Ljubelju že med pokojnimi, je vendar nastala stalna spominska muzejska zbirka, ki v precejšnji meri pojasnjuje in dopolnjuje praznino na terasah nekdanjega taborišča. Doslej smo se ob poti z večjim ali manjšim zanimanjem ozrli na spomenik, skelet in pa na terase, na katerih so od junija 1943 do maja 1945 živeli in trpeli taboriščniki koncentracijskega taborišča Mauthausen, poslani na Ljubelj kopati, gatrati in umirati v sedanjem predoru.

Južno taborišče na slovenski strani je bilo doslej zaznamovano vsaj z dokaj lepo urejenimi terasami (barake in druge taboriščne objekte so ob umiku v maju 1945 požgali in uničili Nemci in njihovi slovenski pajdaši) in pojasnilnimi tablam ter spomenikom, medtem ko je bilo taborišče na severni, avstrijski strani do leta 1995 skorajda pozabljeno, predvsem pa zamolčano. Le iniciativi Mauthausen-aktiv s prof. Gsetnerjem se je zahvaliti, da tudi na avstrijski strani ob carinskih kabinah stojita dva panoja s skico taborišča in pojasnilom v štirih jezikih.

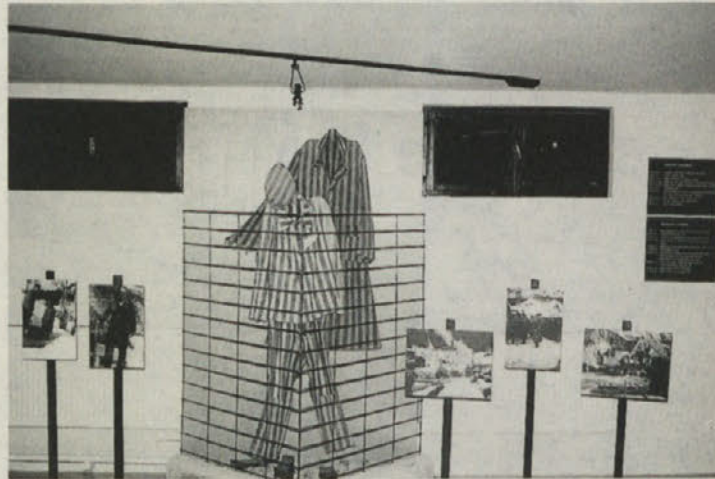
Za spominsko razstavo ima največ zaslug Zveza taboriščnikov Slovenije oz. njena komisija za Mauthausen. Po razpadu Jugoslavije in uvedbi zelene meje se je iz nekdanje karavle na Ljubelju izdelala vojska. Zgornji del te stavbe je spremenjen v gostinski lokal, kletne prostore pa so odstopili za stalno spominsko razstavo. Prostor dveh kletnih sob je tudi za grobi

MUZEJSKA ZBIRKA NA LJUBELJU

Osvežen spomin na taborišče

Udeleženci ob odprtju muzejske zbirke na Ljubelju

Detajl iz zbirke

prikaz življenja in trpljenja taboriščnikov v tem edinem kacetu na slovenskem ozemlju odločno premajhen. K sreči so med obema sobama podrla steno in tako je nastal večji prostor, ki z nekaj slikami in razstavljenimi eksponati vsaj delno ponazarja občutek dejanskega dogajanja v taborišču. Tekstovno

razstavo dopolnjuje zloženka, v kateri lahko zvedemo nekaj več podatkov in dejstev. Vsaj to.

Prejšnji petek, 26. maja, se je ob stavbi bivše karavle in sedanjega gostišča, z naše strani levo od spomenika, zbralo kar precej obiskovalcev. V glavnem so bili to sodelavci Muzeja novejšje zgodovine iz Ljubljane, nosilca posta-

vitve muzejske zbirke, ter muzejev v Trzinu in Kranju, nekdanji taboriščniki in funkcionarji njihove zveze, nepogrešljivi Janko Tišler, dokumentarist in živa priča tedanjega dogajanja ter svetovalec pri nastajanju zbirke, in mnogi drugi. Starostno poprečje udeležencev so znižali sedmošolci osnovne šole Zali Rovt iz Trziča, ki so z reitacijami sodelovali v otvoritveni proslavi. Iz koroške strani so se prireditve udeležili tudi Jože Zausnig, Peter Gsetner, Avgustin Malle in Janko Malle.

Župan občine Trzič Pavel Rupar je v pozdravnem govoru ob odprtju izrazil zadovoljstvo, da je zemljišče prešlo v lastništvo države, da je taborišče uvrščeno med kulturno-zgodovinske spomenike nacionalnega pomena in

ob zadovoljstvu izrazil tudi nekaj grenkobe ob prostorski skromnosti razstave. Opozoril je, da npr. v Nemčiji pretekli zgodovini predvsem iz vzgojnega smisla za osveščanje mladine nemanjajo precej več pozornosti in sredstev, »pri nas v Sloveniji pa so te stvari nekako pomešane«.

O nastajanju zbirke sta spregovorila še dr. Iztok Durjava in kustos Ivan Vraničar, župan Pavel Rupar pa je od kustosa sprejel ključ spominskega prostora.

V kulturnem sporedu je s partizanskimi pesmimi nastopila Vokalno-instrumentalna skupina Zali Rovt.

Ob ogledu muzejske zbirke in pogovorih o njej je bila v zvezi s prostorsko skromnostjo izrečena tudi naslednja misel:

Pavel Rupar, trziški župan, je prejel ključ spominske zbirke

obljubil, da bo občina vzorno skrbela zanj. Med drugim pa je tudi izrazil spoštovanje do vseh vojnih žrtev in menil, da nima nihče pravice omalovaževati prispevka in trpljenja borcev, taboriščnikov in drugih udeležencev druge svetovne vojne.

Miloš Poljanšek, predstavnik koncentracijskih taboriščnikov, je

Po vključitvi Slovenije v EU bodo morali odstraniti policijsko-carinske stavbe. Eno od njih bi lahko namenili za bolj obširno muzejsko zbirko; ob premišljenem projektu pa bi najbrž zanj kaj prispevala tudi Evropska unija. Izrekel jo je dr. Avgustin Malle in veljalo bi se jo zapomniti. J. R.

ZA LETOŠNJI ZABLATNIKOV DAN

Odmeven simpozij o Urbanu Jarniku (I. del)

Zablatnikov dan sodi v že redno informacijsko-izobraževalno ponudbo Slovenskega narodpisnega inštituta »Urban Jarnik« v Celovcu. Letošnji dan je bil namenjen simpoziju o Urbanu Jarniku. Za kraj predavanj so pri organizaciji izbrali, in to zelo domiselno, Vničevo štavo na Ziljski Bistrici, ki jo je zavzeta družina Druml že pred leti spremenila v galerijsko-seminarski prostor. Simpozij je bil preteklo soboto, 27. maja 2000, in je bil tako predavatelj kot tudi številnim poslušalcem v veliko zadovoljstvo.

Kot uvod v članek oz. poročilo o simpoziju naj bo zapisana splošna ugotovitev, da je Jarnik v bistvu pozabljeni odnosno zamolčani velikan slovenske književnosti in literarne zgodovine, da o njegovih drugih pomembnih prispevkih v slovensko kulturno in znanstveno zakladnico ne govorimo. Obenem pa je veliko prispeval k boljšemu medsebojnemu spoznavanju koroških Slovencev in nemško govorečih ljudi tako na Koroškem kot v Avstriji.

Zadnje misel je poposebej naglasil predsednik narodpisnega inštituta dr. Pavel Apovnik in poudaril, da Inštitut skuša nadaljevati jarnikovo narodpisno delovanje. Povedal je tudi, da se Inštitut trdi za obnovitev Jarnikove spominske plošče v možberški-blatograjski cerkvi.

Film o Jarniku

Slovenski narodpisni inštitut »Urban Jarnik« in Avdiovizualni laboratorij pri Slovenski akademiji znanosti in umetnosti (SAZU) sta posnela film o sledovih Jarnikove življenjske poti. Snemalna ekipa se je v glavnem držala objavljenih podlag izpod peresa dr. Erika Prunča. V filmu Jarnika skušajo predstaviti kot osebo evropskega formata, ki je bila umeščena med Prešerna in Čopa, ki je zaradi lokalne koroške odmaknenosti prišla skorajda v pozabo. Film je dobra informacija o Jarnikovem življenju in o njegovem opravljenem delu.

Urban Jarnik se je leta 1784 rodil v Potočah pri Štefanu v Ziljski dolini, po maturi in bogoslovskih študijah je bil najprej kaplan v Čanjčah in Podkrnosu, zatem stolni kaplan in pridigar v Celovcu. Zatem je bil župnik v Šmihelu na Gosposvetskem polju, dokler ni končno postal župnik v Možberku. Jarnik je bil oster opazovalec in marljiv zapisovalec razvoja svojega okolja in že v Šmihelu je začel raziskovati slovenski del koroške preteklosti. Posebno ga je, in to iz sociološko-lingvističnega zornega kota zanimal pojav germanizacije. O tem je napisal članek v »Carinthii«, ki je sprožil hude polemike. Zadelj njih je Jarnik očitno opustil sodelovanje v Carinthii, čeprav je bil med njenimi ustanovnimi sodelavci. V Blatogradu, kjer je bil dosmrtni župnik, je sprejel Prešerna, Slomška in druge veljake slovenske splošne in literarne zgodovine. V Blatogradu, takrat eni od redkih dvojezičnih far na Koroškem, saj je jezikovna meja šla skozi njo, je Jarnik v živo doživljal pojav germanizacije in prav tu je leta 1837 imel škof Slomšek tisto znamenito binokostno pridigo o pomenu materinega jezika. Jarnik je umrl leta 1844. Film konča z izpovedjo, da je ena največjih Jarnikovih zaslug prav ta, da je Koroško spet pridružil splošnemu slovenskemu razvoju.

Jarnik kot pesnik

Univ. prof. dr. Erik Prunč je referiral o Jarniku kot pesniku. Uvodoma je treba naglasiti, da

sodi dr. Prunč med najbolj temeljite poznavalce Jarnika, lahko bi celo rekli, da je on tisti »Jarnikolog« in da je dolgo kot vpijoči v puščavi skušal slovenski znanstveni srenji odpreti oči in ušesa za Jarnika. Čas je potrdil pravilnost njegovih tez o Jarniku.

Prunč je naglasil, da je Jarnika mogoče dobro razumeti preko oseb, ki so ga spremljale. Na prvem mestu stoji župnik Martin Koben iz Ljubkline, ki je pastiroval v Štefanu. On je bil

Drugo vsebinsko jedro Jarnikovih pesmi je sovraštvo do vojne in njeno absolutno odklanjanje. Vojna je zanj zgodovinska in človeška katastrofa, pač morija.

Te protivojne pesmi imajo močno politično dimenzijo in, čeprav v okviru časa zvenijo močno antinapoleonsko, so seveda imele tudi vsebinski naboj proti Habsburžanom in ostalim evropskim vladarjem.

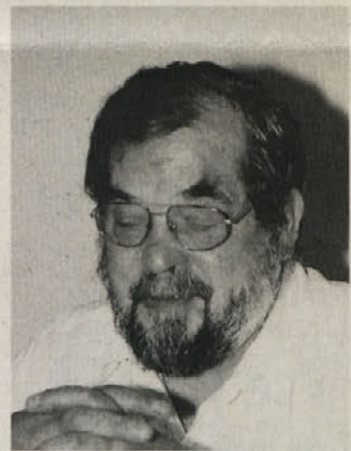
Mir je za Jarnika osnova za plodno kulturno sožitje. V tem

to). Podobno velja tudi za »Zdravljico«.

S tem bi bili pri ključni točki: Jarnik je bil zmeraj razpet med tabori in med časi: med slovenskim in nemškim, med provincialnostjo in stiki s širnim svetom, med razsvetljenstvom in romantiko. Na žalost, tako Prunč, »smo ga predolgo pustili v tem precepu«.

Jarnik in svoboda

O pojmovanju svobode pri Jarniku in Prešernu je spregovorila

Dr. Erich Prunč

Dr. Katja Sturm-Schnabl

Dr. Teodor Domej

iz kroga Jurija Japlja, poznejšega profesorja na celovškem bogoslovju, kjer je bil tudi Jarnik.

Med osebnosti, važne za Jarnikov razvoj, sodij Rožan Matej Šnajder, s katerim je bil v Ahacljevem krogu, nadalje Janez Nepomuk Primic in Jernej Kopitar. Prunč meni, da je Kopitar bil usodna oseba v Jarnikovem življenju, saj mu je napravil delo, ki ga ni zmozel opraviti.

Jarnik je bil samouk. Prvi njegovi ohranjeni pesniški zapisi segajo v leto 1808/09, del njegove zapuščine je postal žrtve ideoloških uravnalovk in predcenzure. V rokah je zapuščino imel Anton Janežič, ki ni mogel dojeti, da duhovnik piše lahko erotične pesmi, in je temu ustrezno ravnal z zapuščino.

Vojna morija

Prva Jarnikova pesem »Pokušina« je nastala pod Vodnikovim vplivom, ki je opazen tudi v pesmi »Bučeli«. V Čanjčah in Podkrnosu so nastale tudi pesmi z erotičnimi čustvi (Damon na Melito).

smislu je v Carinthii objavil budnico »Slovenec«. V njej je Jarnik kot prvi na Koroškem uporabil v nemščini izraz »Slowenen« za Slovence. Dotelej je bil v uporabi izraz »Windische«. Objava te pesmi pomeni prelomnico v koroški kulturni zgodovini.

Jarnik, ta splošno izobrazena oseba z evropskimi stiki, je imel seveda tudi veliko humorja, čeprav to strokovnjaki radi prezirajo.

Jarnik, tako Prunč, se v svojih pesmih često poslužuje sodobnih literarnih pristopov, najpomembnejša komponenta njegovih pesmi pa je filozofska. Pesem »Zvezdam«, prevedena v nemščino, je navdušila celo Schuberta, da jo je uglasbil. Slovenski literarni zgodovinarji je dolgo niso pripisovali Jarniku, češ nekaj tako vrhunskega ni moglo nastati izpod njegovega peresa. Prunč ugotavlja, da je Jarnik polagal temelje slovenskemu literarnemu razvoju, na katerih je gradil tudi Prešeren (Strunam -Damon na Meli-

univerzitetna profesorica dr. Katja Sturm-Schnabl. V pesmi »Slovenec« je Jarnik vzpostavil vodilni motiv slovenskega narodnega gibanja. Osnovno izpoved pesmi je pozneje France Prešeren uvedel v »Zdravljico«. Prešeren in Jarnik sicer nista bila sovrstnika po letih, saj je bil Jarnik 16 let starejši od genialnega Gorenjca, a oba sta živela v predmarčni dobi, v kateri sta se prepletala razsvetljenstvo in romantika. Razsvetljenstvo je po filozofski plati največja prelomnica v judeo-krščanskem svetu zahodne Evrope. V bistvu razsvetljenstvo pomete z ideologijo podložništva, ki je do takrat tudi zagotavljala oblast kronam. Ta naj bi jim bila dana direktno od Boga. Razsvetljeni človek se proti temu upre in zase reklamira pravico do razuma, do lastnega mišljenja, pač do lastne individualnosti. Iz tega sledi tudi pojmovanje narodne identitete neke skupine, torej narodne individualnosti. Romantika pa je filozofsko ugotavljanje entitete človekove duše. Človek svobo-

do razsvetljenstva s hrepenejem po nečem razširja tudi na neskončnost duše.

Prešeren je Jarnika bodril, naj začne spet pesnikovati. A Prunč meni, da je bilo to takrat že prepozno. Prešeren se je z Jarnikom spoznal v času svojega bivanja na Koroškem, ko se je pripravljal na odvetniški izpit. Obiskoval ga je v Blatogradu.

Emancipacija jezika in naroda

»Jarnikov odnos do minljivosti ali Ob besedili Urbana Jarnika, ki opisujejo jezikovno stvarnost na Koroškem« je dr. Teodor Domej naslovil svoje predavanje. Kar na začetku je ugotovil, da je bil Jarnik zelo dober in natančen opazovalec razvoja v 1. polovici 19. stoletja. Kot takšen je doživel svojstveno usodo kot sooblikovalec slovenskega standardnega jezika.

Jarnik je bil človek vmes, živel je na prelomnici prednacionalnega obdobja v nacionalno obdobje. Bil je eden od prvih Slovencev, ki so se zavedali vpliva šole in družbenih elit na razvoj multietične družbe. Jarnik je bil živa priča tega razvoja. Angažiral se je pri emancipaciji slovenskega jezika in slovenske družbe. S tem je hotel koristiti svojemu narodu.

Na jezikoslovnem področju je Jarnik zelo pomembna osebnost. Tedaj je začelo naraščati zanimanje za sorodstvene vezi med jeziki, v njegovem primeru med slovanskimi jeziki. Raziskovanje ljudske kulture je stalo v ospredju. Ta družbenost jezika je za Jarnika bila velikega pomena, v svojem koroškem rojaku Ožbaltu Gutsmanu je imel pomembnega predhodnika. Izdal je njegovo slovnico in tudi s tem prispeval k standardizaciji slovenskega jezika.

Kljub temu pa je osrednja slovenska literarna zgodovina Jarnika potisnila na lokalno-regionalno raven in šele Prunč je to zmoto ovrgel in mu vrnil tisto mesto pod soncem, ki mu gre. Domej pravi, da Jarnikov jezik v sebi ni enoten, da se Jarnik poslužuje različnih jezikovnih nivojev, kakor so pač to narekovala korespondenčne in raziskovalne ali na splošno pogovorne situacije.

Jarnik je imel pragmatičen odnos do jezika. Morda je prav v tem treba videti razlog, zakaj so ga dolgo prezirali.

Prav sociolingvistični problemi in družbenost jezika so tisti mehanizmi, s katerimi se je Jarnik globoko zapisal v slovensko politično in kulturno zgodovino, hkrati pa je s tem sprožil mnoge nespornosti. Komaj kateri njegovih spisov je doživel toliko zavestno zmaličenih interpretacij kot tisti o germanizaciji Koroške (Andeutungen über Kärntens Germanisierung - Carinthia 1826). Predvsem nemškonskonacionalne elite so ga zlorabljele in ga še zmeraj zlorabljuje kot argument za to, da je germanizacija dežele naravni proces. Nanj se je leta 1920, po plebiscitu, v svojem srhljivem proglašenju skliceval tudi Arthur Lemisch.

(Dalje prihodnjik)

V preteklo soboto eliko obiskovalcev se je odzvalo vabilu domačega kulturnega društva SPD »Bilka«, ki je v ljudski šoli priredilo vigradni koncert, h kateremu sta poleg domačih zborov pripomogli še skupini iz Ledinc in Slovenjega Plajberka.

Pevski večer je pričel Moški pevski zbor pod vodstvom Mirka Lausseggerja, ki je ubrano zapel domače in slovenske narodne pesmi (»S Triglavskega vetra«, »Moja ljubca mi je pošto posvava« idr.). Za njimi so kot gostje nastopili člani skupine »Akcent« iz Ledinc, ki jo vodi Anica Lesjak-Ressmann in navdušili številno publiko z venčkom domačih pesmi in pesmi narodov sosedov (Kad si bila

BILŠOVS – KONCERT

Pesem razveseli srca

mala Mare«, »Rasti rožmarin«, »Za te« itd.) Nadaljevala je Ženska vokalna skupina iz Slovenjega Plajberka. Zbor je bil ustanovljen leta 1980 in goji predvsem slovenske in nemške narodne pesmi, vodi ga pa Mirko Laussegger. Z rednimi vajami je zbor pridobil na kakovosti in nastopa povsem dvojezičnem ozemlju (»Katrca, pridi k oknu«, »Jakanaka«).

Kulturni večer je zaokrožil zelo številčni MePZ SPD »Bilka« pod vodstvom Irene Kosmač, ki je z dovršeno glasbeno izvedbo predstavil nekaj novo naštudiranih pesmi (»Prisega«, »Ptiček poje v mladi zori«, »Pomlad« in druge). Koncert je pokazal, da je v Rožu dovolj pevskega naraščaja, predvsem pa žena in deklet, ki z veseljem in prizadevnostjo sodelujejo v domačih kulturnih društvih.

Publika je bila na sobotnem večeru zelo ganjena in je nagradila nastopajoče z močnim aplavzom. Skozi spored sta dvojezično vodila Olga Zablatnik in Mihael Krištof. Pevsko srečanje je izzvenelo v prijetni družabnosti.

M. Š.

Foto: Štukelj

IKUC – LITERARNO BRANJE

Pesnik moderne in Krasa

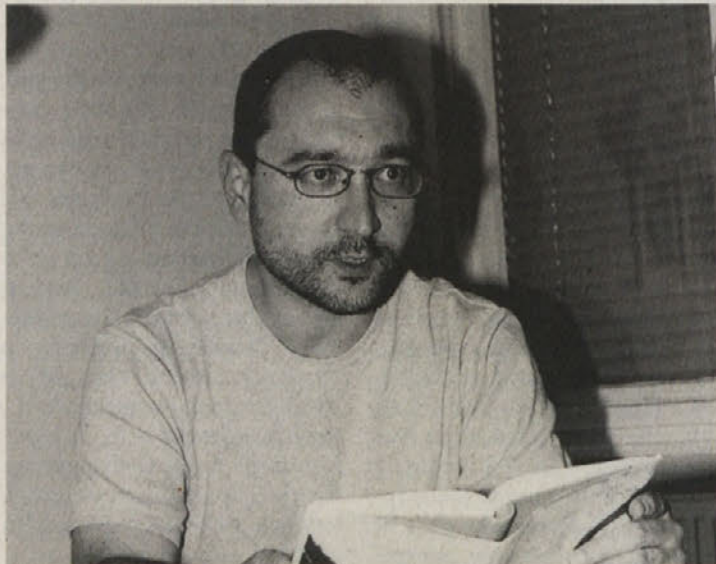
Pretekli petek je v Interkulturem centru v Celovcu bral Erwin Köstler pesmi Srečka Kosovela v lastnem nemškem prevodu.

Srečko Kosovel, rojen 1904 v Sežani, je bil centralna osebnost humanistično usmerjene revije »Mladina«, pomemben lirik, pripovednik in publicist. Pisal je najprej pesmi v klasični obliki po vzorcu narodnih; njegovi In-

tegrali (»Integrale«) pa so izhodišče slovenske konstruktivistične in impresionistične poezije. Šele štirideset let po pesnikovi smrti so bili Integrale z izdajo njegovega Zbranega dela (1964) dostopni širši javnosti. Urednik Anton Ocvirk je v Opombah napisal o teh pesmih, da so to »posebne vrste posegi v sodobno aktualnost in hkrati razmišljanje o najglobljih vprašanih človeškega bivanja na zemlji«.

Kosovelova poezija je vznemirljivo revolucionarna, pravično človekoljubna, nevenljivo lepa in silno aktualna tudi še danes.

Knjiga v nemškem prevodu in s pripombami Erwina Köstlerja je izšla lani pri založbi Drava in stane 277 šilingov. M. Š.

Prevajalec Erwin Köstler je bral iz knjige »Integrale«

Foto: Štukelj

Monodrama Ervina Fritza o Fani Hausmann, prvi slovenski pesnici

Fani Hausmann je živela približno pred 150 leti. Po rodu je bila Nemka, toda počutila se je Slovenko tudi zato, ker je večino svojega življenja preživela v graščini v Novem Celju. Ne ve se veliko o njej, toda med ostalim je bila prva slovenska pesnica, kljub temu, da je pisala pesmi v prvi osebi moškega spola. Tako je pač narekoval čas. Čas, o katerem vam morda največ lahko spregovori Fani sama v monodrami Marčni veter ali Fani piše Francetu. Režiser krstne uprizoritve je Miha Alujevič, v vlogi Fani bo nastopila igralka Maja Štromar, stalna članica Slovenskega ljudskega gledališča Celje.

»Marčni veter ali Fani piše Francetu«

2. junij 2000, ob 20. uri, KUMST Žitara vas

3. junij 2000, ob 20. uri, k & k Šentjanž

KSSŠ GRADEC

Prireditve v Gradcu in Mariboru

Prav v teh tednih se v graškem študentskem klubu mnogo dogaja. O tem pričajo mnogostranske prireditve v klubu in tudi Dneva koroških Slovencev 5. in 6. junija v Mariboru.

V sredo, 19. 5., je bil gost političnega krožka predsednik NSKS Bernard Sadovnik, ki je predstavil svoje politične cilje. Poleg tega je tudi obljubil, da se bo bolj zavzemal za študentske klube.

V četrtek, 25. 5., je bila v Klubu vernisaža lomo slik Eve Moschitz. V okvirnem programu je Tomaž iz Ljubljane s svojim showom poskrbel za glasbe-

no in plesno popestritev večera. Dan navrh je nastopil zbor Dunajskih študentk in študentov pod vodstvom Anje Kapun. Zbor, ki šteje nad 20 članov, je predstavil svoj najnovejši program. Predvsem sta prepričala obširnost programa (od ljudskega petja do moderne glasbe) in profesionalen nastop pevki in pevcev.

Da ima KSSŠG uspešno sodelovanje s Študentsko organizacijo univerze (ŠOU) Maribor, pa dokazujeta prvič organizirana dneva koroških Slovencev v Mariboru. Soprireditelja sta KKZ in SPZ. Vsebinsko bo v dveh dneh v ospredju predstavitev kulture in zgodovine Slovencev v Avstriji.

Poleg tega bo podpisan mednarodni sporazum o sodelovanju med ŠOU Maribor in KSSŠG. Ta sporazum naj bi zagotavljal še bolj plodno in uspešno sodelovanje na vseh skupnih interesnih področjih.

Boris Gallob

DNEVA KOROŠKIH SLOVENCEV V ŠTUKU

Gospodstva 83 v Mariboru.

Ponedeljek 5. 6. 2000

16:00 košarkarsko tekmovanje (Maribor : Gradec)
18:00 otvoritev literarno branje: Andrej Kokot, Martin Kuchling, Tim Wüster; glasbena spremljava: Janez Gregorič
20:00 monodrama »LEP POZDRAV, ŠTEFKA«, igralka: Dunja Wutte, režija: Marijan Hinteregger
22:00 literarni performance »MOŽ SMRTI«, tekst: Milan Franc Hanžič, režija: Nino Flisar

Torek 6. 6. 2000

14:30 ogled razstave računalniških grafik Marka Rodoška v galeriji ŠOUM v Štuku
16:00 nogometno prvenstvo (Maribor : Gradec)
19:00 film »SLOVENSKA BESEDA NA KOROŠKEM« producent: Film Mladje 95 - Koroška dijaška zveza Miha Dolinšek
21:00 koncert AYSU (K- S rock), SITI HLAPCI (rock)
Poleg tega bo na univerzi razstava »Zgodovina koroških Slovencev«, ki jo je pripravil Eduard Trampusch.

KUMST – RAZSTAVA DEL JOZIJA METSCHINE

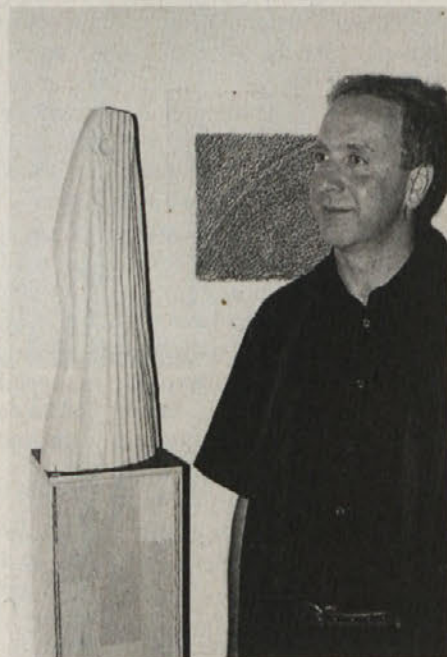
Vse je energija

Umetnik avtodidakt Jozi Metschina iz Bilčovsa se že nekaj let ukvarja z umetniškimi ustvarjanjem. Pred kratkim pa je izučeni mizar začel tudi oblikovati figure iz lesa. Razstavljena dela v izključno malem formatu so nastala spontano, intuitivno in odražajo njegovo notranje čustveno razpoloženje. On sploh ne ustvarja po kakem racionalnem ali intelektualnem načrtu. »Vse mora priti samo od sebe. Povsod v nas in okoli nas obstajajo oblike energije, ki se manifestirajo v mislih, v procesih življenja, v oblikah in materialih«.

Njegove slike z žarečimi, toplimi barvami izžarevajo

barvitost energetske atmosferskega. Svojevrsna struktura slik pride v osvetljenem stanju najbolj do izraza. Kot slikar najraje uporablja svinčnik, vosčenko, oglje in tuš.

Otvoritev razstave je plesno oplešala balerina Sherin. Razstava je nastala v sodelovanju občine Žitara vas in je na ogled ta in prihodnji konec tedna, v soboto od 18. do 21. ure, v nedeljo pa od 10. do 16. ure. M. Š.

Jozi Metschina

Foto: Štukelj

V ponedeljek, 22. 5. 2000, so se učenke in učenke 1. B in 1. C razreda Zvezne gimnazije za Slovence odpeljali v Lignano na jezikovni teden ob morju. Teden je organizirala šola Vacanze Europa oz. Adriano Sabotto, asistenčni učitelj za italijanščino na slovenski gimnaziji. Italijanski učitelji so učence razdelili v manjše skupine za intenzivni jezikovni pouk (za eno skupino v

JEZIK, ŠPORT IN MORJE Gimnazijci v Lignanu

nemščini), del dopoldneva in popoldne pa so jih spremljali ob športnih dejavnostih (tenis, rolikanje, odbojka, nogomet in seveda plavanje – v morju ali v bazenu – slovenščina pa je učence spremljala v pogovoru

in pri dejavnostih z razrednikoma oz. razrednima učiteljicama, torej trije jeziki v enem tednu, in zato tudi geslo: Kugy vacanze Europa maggio 2000. V sredo je bil kulinarčni izlet – seveda s pizzo, v četrtek pa kulturni dogodek: izlet v Benetke, kjer so si ogledali mesto ter kupili darila oz. spominke. Pester teden je hitro minil – s težkim srcem so se poslovili od Lignana.

KSŠŠD Vlado Kreslin in Mali bogovi na Dunaju

V prostorih gradiščansko-hrvaškega centra je v sredo, 24. maja, v okviru tradicionalne skupne »fešte« Kluba slovenskih študentk in študentov na Dunaju ter Hrvaškega akademškega kluba nastopil izjemni slovenski glasbenik Vlado Kreslin s svoj spremljevalno

skupino Mali bogovi. Občinstvo, ki se je zbralo v sicer lepem številu, a na žalost pod pričakovanji, je Kreslin še posebej ogrel s tistimi pesmimi, ki jih preveva panonski duh in melos prekmurske glasbene in duhovne dediščine.

B. W.

V CELOVŠKI MUSILOVI HIŠI Literatura brez meja objekt predstavitve

Kdo bi si mislil, da predstavitev knjige o literaturi privabi toliko poslušalcev. V torek, 23. maja, zvečer so v Musilovi hiši na celovški Kolodvorski predstavili štirinjezično antologijo »Literatura brez meja-ohne Grenzen-senza confini«. Zbor in izbor literature alpsko-jadranskega prostora sta opravila in ga v knjižni obliki izdala Korošec Jozef Strutz in Tržačan Peter Rustja, založila pa Mohorjeva. V spremni besedi je, avtor/ica ni podpisan/a, zapisal/a med drugim, da »Književ-

nost regije Alpe-Jadran, pokrajine med Vidmom, Trstom, Ljubljano, Celovcem in Mariborom, odseva pestrost in slikovitost tega dela Evrope, ...« in »Knjiga pa naj bi zrcalila ne samo idilo barvite pokrajine in posebni način življenja, temveč prikazala tudi grozote iz neizrekljivo krute zgodovine treh dežel: Avstrije (Koroška), Slovenije in Italije (Furlanija), ...«.

Grozo, ki v zgodovinskem odmikanju vse bolj dobiva poteze skurilnosti in čudaštva, je na začetku dobro izrazila Ziljanka Sandra – Saška Innerwinkler. Saj zdaj odkriva prvi jezik svoje družine, to je slovenščina, ki pa jo je zasula silnejša in bolj vsiljiva nemščina. Pri tem ji je v oporo mentor Janko Messner, s katerim je coram publico odgovarjala na

tri vprašanja. In glej: prva slovenska beseda, ki se jo je naučila, je bila kletvica: Šent, hudičev. Pa naj kdo reče, da beseda ni konj. Za nameček je brala iz svoje zbirke »Heimatlieder«.

Prevodi in besede so se vrstili v lepem redosledju, spregovoril je Gosta Meier in prebral solidarnostno izjavo za obstoj kavarne OM v Celovcu, Tržačan Igor Jelinčič je prebral, kaj se mu je pletlo po glavi na himalajskih vršacih, in Janko Messner je prebral Osnovni tečaj za pravno korektno uporabo invektivov, to je žaljivk. Tečaj je mišljen kot bergla za dunajskega svobodnjaškega prvaka Kabasa, da v bodoče ne bo več klobasal »modrosti«, kakršne je v zvezi z »dumpasto humpastimi lumpi«. a. a.

NOVA ZGOŠČENKA

Gabrijel Lipuš je za humor

Očitno v zavesti, da je na Koroškem malo takega, čemur bi se lahko smejali, se je uspešnemu glasbeniku Gabrijelu Lipušu utrnila misel, da bi občinstvu ponudil glasbo s teksti, katerim bi se lahko – tudi samokritično – nasmejali. Slovenska prosvetna zveza, kateri res ne moremo očitati, da bi ne bila odprta za inovativnosti, je projekt glasbenega kabareta podprla in tako je pred nami novo »spečena« zgoščenska, tako nova, da je skoraj še topla.

Kot producent nastopa Lipuš sam, tudi glasba je seveda njegovo delo, aranžmaji posameznih pesmi pa so nastali v skupinskem delu, tako rekoč so »teamwork«. Ker so kabaret predstavili že v farni dvorani v Železni Kapli, so ga posneli kar tam, v živo, kar daje posnetkom še dodaten »touch« oziroma atraktivnost.

Besedila pesmi imajo vsa nekaj skupnega; vsebujejo nekoliko žolčnega, komičnega in hkrati razmišljanja vrednega in so »nabrane z vseh vetrov«, kakor pravi Lipuš. Njihovi avtorji so znani slovenski humorist, dramatik in igravec Andrej Rozman-Roza, Kajetan Kovič, Fabjan Hafner in Boris A. Novak. Naj vam zbudim radovednost z odlomkom Rozmanove »Internationale«:

*V deželi samih srečnih domov,
/ brez obročkov in kondomov,
/ vsi plod domačih smo semen,
/ ne najdeš tujih tu imen. / A ker nas
je samo milijon, / je treba pazit,
/ kdo gre s kom, / in da ne pride do
incesta, / previdno izbira se nevesta.
/ ... / Vendar zavedna etno-
grupa / zaradi tega ne obupa / in
njena rasa se ne meša, / pa naj
bo platfus, golša, pleša, / naj bo
bratranec hkrati stric, / naj ima
pet parov bradavic / in naj, če
hoče ljubi bog, / se kdaj rodi še
kak trinog, / ki ima šest rok in tri
oči, / le da po tujih ne smrdi.*

Sodelujoči glasbeniki so poleg Lipuša še operna pevka Anely Peebo z dunajske Volkso-pere, Primus Sitter, Emil Krištof, Armenec Karen Asatri-

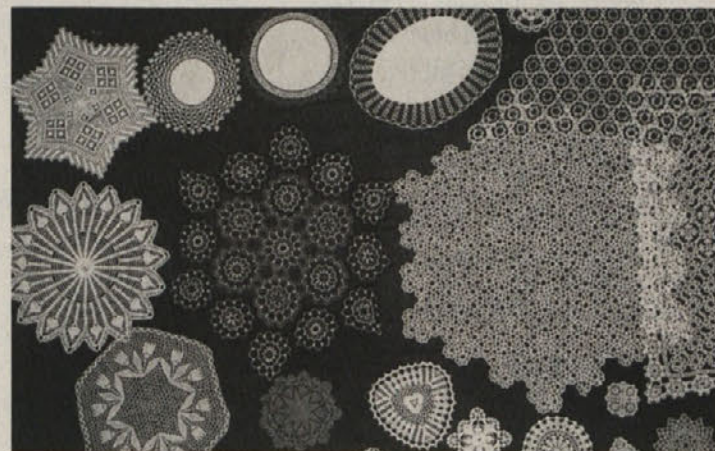
Zgoščenska Gabriela Lipuša

an, Stefan Gfrerrer, Michi Erian, pomagala pa sta tudi Traudi in Danilo Katz.

Lična zgoščenska (layout in grafike Berlinčan Andy Leuchtenberger) je naprodaj v obeh slovenskih knjigarnah in pri Gabrielu Lipušu oziroma njegovem Glasbenem gledališču, stane pa 220 šilingov. S. W.

Mlada skupina glasbenih ustvarjalcev

Prosojne čipke na razstavi na Jesenicah

JESENICE

Izvezene sanje

Na Jesenicah so odprli razstavo iz zakladnice ljudskega izročila. Čudovito izvzena ročna dela so na ogled v razstavnem salo-

nu Dolik še do 7. junija in če vas bo pot zanesla preko Karavank, se jih splača ogledati.

18 članic krožka ročnih del predstavlja predvsem senčni vbod, klekanje, tkaničenje, tapiserije, beli vez in kvačkanje.

PRIREDITVE

ČETRTEK, 1. 6.	
10.30	Otroški dan pod geslom »Kreativnost« ŽITARA VAS, Pri Rutarju – SPD Trta
11.30	Kolesarski izlet in piknik CELOVEC, Koncertna hiša, velika dvorana
19.30	Opera »Abu Hassan« (C. M. von Weber)
PETEK, 2. 6.	
19.00	Posredovanje umetnosti »Približevanja« ŽITARA VAS, Kumst – KUMST
20.00	Monodrama »Marčni veter ali Fani piše Francetu«. Igra: Maja Štromar
SOBOTA, 3. 6.	
9.00	Slavnostna prireditev v spomin na KZ Ljubelj sever ŠENTJANŽ, k & k
20.00	Monodrama »Marčni veter ali Fani piše Francetu«. Monodrama Ervina Fritza v izvedbi igralke Maje Štromar
NEDELJA, 4. 6.	
9.30	Farni praznik PEČNICA
PONEDELJEK, 5. 6.	
20.00	Predavanje »Heilkräuter für deine Gesundheit«. Predava: žpk. Weidinger CELOVEC, Interkulturni center – IKUC
20.00	Predavanje »Die Welt als Casino«. Predava: prof. ek. Herbert Schui iz Hamburga MARIBOR, v Štuku – KSŠŠG, ŠOU, SPZ, KKZ
18.00	Otvoritev »Dneva koroških Slovencev v Mariboru«
TOREK, 6. 6.	
19.00	Dan koroških Slovencev v Mariboru MARIBOR, v Štuku – KSŠŠG, ŠOU, SPZ, KKZ
SOBOTA, 10. 6.	
13.00	Srečanje štirih zborov KORTE, Na prostem – SPD Zarja
16.00	Fest/Praznik. Ob 20.30 Koncert der »Wiener Tschuschenkapelle« ŽELEZNA KAPLA/LOBNIK, Longo mai
NEDELJA, 11. 6.	
9.30	29. Srečanje slovenskih planincev KRMIN, na Plešivem – SPD Gorica
PONEDELJEK, 12. 6.	
8.30	Romanje k sv. Duhu (nad Solčavo). Ob 11. uri sv. maša. ŽELEZNA KAPLA, pri Zadruzi – SPD Zarja
PETEK, 16. 6.	
19.30	Gradimo mostove-Wir bauen Brücken-Construiamo i ponti. Nastopajo zbori, orkester,

ansambel in recitatorji slov. gimnazije ter z gimnazijo pobrateni člani SPD Gorjanci iz Kotmare vasi BOROVlje, Mestna hiša – SPD Celovec	
20.00	Berge versetzen – Erlebnisse eines Grenzgängers. Dia-predavanje alpinista Reinholda Messnerja. Rezervacija kart pri Slovenski športni zvezi PLIBERK, Kulturni dom – MPZ Podjuna
20.00	Zaključni koncert MePZ Podjuna Pliberk
SOBOTA, 17. 6.	
7.00	ŠMIHEL, Pred Posojilnico-Bank Šmihel – KPD Šmihel Društveni izlet »Po Prešernovih poteh«. Prijave do 11. 6. pri M. Pečnik (Posojilnica Šmihel) ali M. Opetnik (04235/2913) BOROVlje, Pri Cingelcu na Trati – SPD Borovlje
20.00	Premiera kabareta »Vse za ljubi kruhek« SUHA, Suški grad – Oktet Suha, KPD Drava
20.00	Srečanje oktetov GLOBASNICA, Pri Šoštarju – SKD Globasnica, KKZ
20.00	Globaška ojsset. Izvajajo: Folklorna skupina SKD Globasnica, Folklorna skupina SPD Trta Žitara vas, MePZ Peca Globasnica, MoPZ Franc Leder Lesičjak Šteben, Dekliška skupina Stem Globasnica
NEDELJA, 18. 6.	
15.00	ŠENTPRIMOŽ, Kulturni dom – SPD Danica 20. letnica Kulturnega doma Danica BOROVlje, Pri Cingelcu na Trati – SPD Borovlje
20.00	Ponovitev kabareta »Vse za ljubi kruhek« GLOBASNICA, Pri Šoštarju – SKD Globasnica, KKZ
20.00	Globaška ojsset
TOREK, 20. 6.	
18.00	CELOVEC, klubski prostor v Mladinskem domu – SŠK Zaključna podelitev bralnih značk
SREDA, 21. 6.	
20.00	ŠENTJANŽ, k & k Koncert »Čej so tiste stezdice«. Predstavitev zgoščenke Dua Alberta Sime in Pavlija Kernjaka GLOBASNICA, Pri Šoštarju – SKD Globasnica, KKZ
20.00	Globaška ojsset
ČETRTEK, 22. 6.	
21.00	VOGRČE, Pred župniščem – KKD Vogrče, KKZ Premiera »Martin Krpan«. Predstava je na prostem. Režija Franci Končan GLOBASNICA, Pri Šoštarju – SKD Globasnica, KKZ
20.00	Globaška ojsset
PETEK, 23. 6.	
20.00	ŠENTJAKOB, Farna dvorana – SPD Rož Gledališka predstava »Opera za tri groše«. Režija Marjan Štikar VOGRČE, Pred župniščem – KKD Vogrče, KKZ
21.00	Ponovitev »Martin Krpan«

Romanje k Sv. Duhu (nad Solčavo) na binokostni ponedeljek, 12. 6. 00

Sv. maša ob 11. uri
Slovensko prosvetno društvo Zarja v Železni Kapli in Slovensko planinsko društvo v Celovcu sporočata obiskovalcem vsakoletnega romanja in planincem-prijateljem Olševe, da se bomo tokrat peljali k Sv. Duhu preko Pavličevega sedla v Beli (ne preko Šentlenarta).
Po prestopu čez Pavličovo sedlo naj se šoferji držijo vedno levo. Udeležence ki nimajo prevoza, bo ob 8.30 čakal bus pri Zadruzi v Železni Kapli. Ne pozabite potnega lista!

29. srečanje slovenskih planincev

Vsakoletno srečanje zamejskih planincev s planinci iz Slovenije (lani ga je uspešno izvedlo SPD Celovec na Radišah) bo v nedeljo, 11. junija 2000, na Plešivem v občini Krmin (ital. Cormons). Prireditev sredi Goriških brd bo ob vsakem vremenu. Prireditelj: SPD Gorica. Pohod: ob 9.30 na Krminsko goro. Uradni del in kulturni spored pa po kosilu ob osnovi šoli Ludvika Zorzuta na Plešivem. Koroški planinci pridite!

SLOVENSKI VESTNIK čestita

PRAZNUJEJO: Hanca Urschitz iz Loč – rojstni dan; Nuža Dovjak z Borovnice – 75. rojstni dan; Jožica in Tomi Roblek iz Sel – 25-letnico poroke; Filip Resei na Rovah pri Šentilju – dvojni praznik; Lojzka Wautsche z Letine pri Šmihelu – 30. rojstni dan; Paula Luschnig iz Galicije – rojstni dan; Marija Mlinar iz Škocjana – rojstni dan, Sonja Vrbinc in Uršula Silan iz Srej pri Škocjanu – rojstni dan, Klothilde Goertz iz Straše vasi pri Škocjanu – rojstni dan; Beno Steiner s Pustrice – rojstni dan; Filip Stossier iz Kotmare vasi – 60. rojstni dan; Zofi Smrtnik z Dvora pri Šmihelu – 39. rojstni dan in god; Ivanka Picej iz Šmihela – rojstni dan; Valentin Srienc iz Večne vasi – rojstni dan; Gretka Knelwolf iz Podkrajca – rojstni dan; Alojz Krištof iz Vidre vasi – rojstni dan; Marija Hütter z Bistrice – rojstni dan; Marija Roschman iz Senčnega kraja – rojstni dan; Angelika Čik iz Libuč – rojstni dan, Stanko Vrečar v Stranjah pri Šentjakobu – rojstni dan; Rozi Keuschnig iz Šentpetra – rojstni dan; Feliks Golavčnik iz Goselne vasi – 30. rojstni dan; Romana Notsch s Čemernice – 17. rojstni dan; Franc Vavti iz Podkrajca – rojstni dan; Slavko Einspieler iz Gorič – rojstni dan; Niko Kupper iz Vetrinja – rojstni dan; prof. Tonči Malle iz Šentjanža – rojstni dan; prof. Marija Malle iz Celovca – rojstni dan; Vinko Kušej z Blata – rojstni dan; Tatjana Trampusch z Dunaja – rojstni dan,

Slovenski vestnik – usmerjenost lista seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu. SV prejema podpore iz sredstev za pospeševanje narodnih manjšin.

tel. 0463/514300-0 • faks -71

UREDNIKA	
Sonja Wakounig	(-34)
Tajništvo	Urška Brumnik (-14)
Naročniška služba	Milka Kokot (-40)
Prireditve	Andrea Metschina (-22)
IZDAJATELJ IN ZALOŽNIK	
Zveza slovenskih organizacij na Koroškem	
TISK	
Založniška in tiskarska družba z o. j. DRAVA	
tel. 0463/50566	
VSI	
Tarviser Straže 16, A-9020 Klagenfurt/Celovec	

RADIO KOROŠKA

SLOVENSKÉ ODDAJE – teletext 299

ČE 1. 6. ■ 6.08 Dobro jutro, Koroška / Guten Morgen, Kärnten 18.00 Praznična

PE 2. 6. ■ 18.10 Utrip kulture

SO 3. 6. ■ 18.10 Od pesmi do pesmi – ...

NE 4. 6. ■ 6.08 Dobro jutro, Koroška / Guten Morgen, Kärnten! 18.00 Glasbena mavrica

PO 5. 6. ■ 18.00 Kratek stik

TO 6. 6. ■ 18.10 Otroški spored

SR 7. 6. ■ 18.10 Glasbena mavrica 21.04 Večerni spored

DOBER DAN, KOROŠKA

NE 4. 6. ■ 13.30 ORF 2 • KZ Ljubelj Sever – Mauthausen Aktiv Kärnten/Koroška se poklanja spominu na žrtve zamožanega taborišča • Novosti svetišča v osrčju gora: Začetek poletne sezone na Svetih Višarjih v Kanalski dolini • Otroški dan v Svečah: Dan srečanja, zabave in kreativnosti • Dobro sklepana kosa in mnogo dobre volje: Tekma koscev v Čepičah pri Globasnici

PO 5. 6. ■ 3.10 ORF 2 – Ponovitev 16.00 TV SLO1 – Ponovitev

RADIO KOROTAN

na frekvencah 105.5, 106.8 in 100.9

PO-PE ■ 6.00 Dobro jutro, sonce 8.00 Viža 8.30 Živa 14.00 Viža 14.30 Korotanova zimzelen 15.00 Kratek stik 16.30 KoroDan (KORO-žurnal 17.15–17.30)

SO ■ 7.00 Domača budilka 8.30 Korotanova mozaik 14.00 Južni veter 16.00 Smrklja

NE ■ 6.30 Sedem pred sedmo 7.00 Domača budilka 8.00 Otroški vrtiljak 8.30 Zajtrk s profilom 14.00 Iz zlate dvorane 15.00 Zborovska 15.30 Čestitamo in pozdravljamo 17.30 Šport in kratke vesti

RADIO AGORA 105,5

Tel. 0463/418 666 Faks: 418 666 99 e-mail: agora@magnet.at

PE 2. 6. ■ 10.00 Kaleidoskop 11.30 Live Einstieg – Schülerparlament in Spittal 12.00 Poročila 12.07 Divan 13.00 Zrcalo kulture: hiša Vitriro 18.00 Otroški kotichek in par ugank 18.15 Kaleidofon 18.45 Poročila 19.00 Proud to be loud 20.00 Soundcheck 21.00 DJ-Line 24.00 Ta mera (pon.) politično zastopstvo žensk 1.00 Soundtrack tedna

SO 3. 6. ■ 10.00 Forum – Simpozij Prešeren na Koroškem 11.30 Camous: simpozij Literatura in sosedstvo 12.00 Poročila 12.07 Divan 13.00 Svet je vas 18.00 Sto decibelov 18.45 Poročila 19.00 V pogovoru: Peter Gstettner (koncentracijsko taborišče Ljubelj) (pon.) 20.00 Yugo-Rock 23.00 Siesta 1.00 Glasba

NE 4. 6. ■ 10.00 Evropa v enem tednu (BBC) 10.30 Glasba 11.00 Literarna kavarna: Raymond Carver 12.00 Poročila 12.07 Divan 12.30 Jenšac / Schäfer: elektronska glasba 18.00 Glasba 18.45 Poročila 19.00 Club Karate 20.00 Sunday Loops 22.00 For those about to Rock 24.00 Zrcalo kulture: hiša Vitriro (pon.)

PO 5. 6. ■ 10.00 Kaleidoskop 12.00 Poročila 12.07 Divan 13.00 Club Karate (pon.) 18.00 Otroški kotichek in Blazno resno o seksu 18.15 Kaleidofon 18.45 Poročila 19.00 Sport 20.00 Take the Jazz Train 22.00 Svet je vas (pon.) 23.00 Šoja & Elster (pon.) 24.00 Forum: Simpozij Prešeren na Koroškem (pon.)

TO 6. 6. ■ 10.00 Kaleidoskop 12.00 Poročila 12.07 Divan 13.00 V pogovoru: Tom Schmid (upokojninski sistemi) 18.00 Otroški kotichek 18.15 Kaleidofon 18.45 Poročila 19.00 Šoja & Elster 20.00 Noche Latina 21.00 Planet music 22.00 Literarne kavarna: Raymond Carver (pon.) 23.00 Nachtfalter 00.30 Glasba 1.00 Sport (pon.)

SR 7. 6. ■ 10.00 Kaleidoskop 11.15 Voz latina 12.00 Poročila 12.07 Divan 13.00 Po Koroškem: spominska proslava na Ljubelju; Od Pliberka do Traberka 18.00 Otroški kotichek 18.15 Tečaj slovenščine (3) 18.45 Poročila 19.00 Nikoli več ne bo kot je nekaj bilo 20.00 Ruff Radio 22.00 Mad Force 24.00 Special: Jenšac / Schäfer: elektronska glasba (pon.)

ČR 8. 6. ■ 10.00 Kaleidoskop 11.30 Tečaj slovenščine (4) 12.00 Poročila 12.07 Divan 13.00 Ta mera 18.00 Otroški kotichek 18.15 Kaleidofon 18.45 Poročila 19.00 Yesterday & Today 20.00 Freak Show 21.00 Glasba

Romanje k sv. Duhu

(nad Solčavo) na binkoštni ponedeljek, 12. 6. 2000 – Sv. maša ob 11. uri

Slovensko prosvetno društvo Zarja v Železni Kapli in Slovensko planinsko društvo v Celovcu sporočata obiskovalcem vsakoletnega romanja in planincem-prijateljem Olševe, da se bomo tokrat peljali k Sv. Duhu preko Pavličevega sedla v Beli (ne preko Šentlenarta).

Po prestopu čez Pavličovo sedlo naj se šoferji držijo vedno levo. Udeležence, ki nimajo prevoza, bo ob 8.30 čakal bus pri Zadrugi v Železni Kapli. Ne pozabite potnega lista!

29. srečanje slovenskih planincev

Vsakoletno srečanje zamejskih planincev s planinci iz Slovenije (lani ga je uspešno izvedlo SPD Celovec na Radišah) bo v nedeljo, 11. junija 2000, na Plešivem v občini Krmin (ital. Cormons). Prireditelji sredi Goriških brd bo ob vsakem vremenu. Prireditelj: SPD Gorica. Pohod: ob 9.30 na Krminsko goro. Uradni del in kulturni spored pa po kosilu ob osnovi šoli Ludvika Zorzuta na Plešivem. Koroški planinci pridite!

Čeravno je poteklo tri tedne, odkar smo se za vedno poslovili od Ane Stefitz na pokopališču v Nonči vasi, se ne morem sprijazniti z žalostno resnico, da Tomaževa Ančka s Šmarjete nikoli več ne bomo srečali na naši zemeljski poti.

Tomaževa Ančka, tako smo jo poznali in tako smo jo tudi klicali, se je rodila pred 77 leti na Šmarjeti pri Tomažu, kjer je v varstvu svojih staršev, bratov in sester preživljala mlada leta. Brezskrbnih let pa ni bilo veliko. Napočil je čas tisočletnega rajha, ki je prinesel brezskrbni mladosti in družini polno skrbi, tveganja, veselja in žalosti. Ko so se v zgodnji pomladi leta 1943 pri nas pojavili prvi borci za svobodo proti okupatorju, se je tudi Tomaževih oprijel duh odpora in so se z veliko požrtvovalnostjo predajali temu gibanju. Vsa težka in dolga leta so Tomaževi in posebno še pokojna Ančka ter sestri tvegali vse, tudi življenje in pomagali doprinesti ogromno k temu, da smo postali spet svobodni ter pregnali roparje naše zemlje in svobode.

Pokojna Ančka je bila v tem času ena od glavnih aktivistk. Z vso mladostno vnemo in korajžo se je zagnala v ta veličastni boj. Zaupali so ji razne naloge. Bila je kurirka, obveščevalka osvobodilnega gibanja in kakor mlada, pogum-

KONOVECE – NONČA VAS

Umrla je Ana Stefitz

na srnica je pretekla nešteto poti ter obveščevala ljudi o nevarnostih.

Predsedovala je tudi odboru Zveze slovenske antifašistične mladine in širila osvobodilno misel med sovrstnicami, katere so nato z vso predanostjo in tveganjem pomagale osvobodilni vojski. Tudi pozneje, ko je bil v Šmarjeti ustanovljen odbor osvobodilne fronte, se je Ančka z vso vnemo zagnala na delo. Žene in mladina so zbirale hrano, obleko, prale, šivale in pletle so nogavice za osvobodilno vojsko. Bila je ena od stebrov tega težkega, a slavne-

ga časa. Tudi takrat, pozno jeseni, ko so se pri Tomažu nenadoma na večer pojavili policija in domači pomagači, ji je bilo hudo ob misli, ko ni smel nihče iz hiše, da bi o tem obvestila obveščevalno linijo. Težko je bilo v noči vsem Tomaževim, ko so zaropotale strojnice na prihajajoče partizane in nihče ni vedel, kako se bo vse izteklo, ali bodo ostali živi in dom nepožgan. K sreči pa se je vse izteklo brez pričakovanih posledic. Vendar šele drugi dan se je zvedelo, da je bil težko ranjen en partizan – Lipej Leskovec. V noči se je zavlekel čez njive v Petkov graben in ob potoku je iskal pomoči in si tešil žejo. Stokajočega je našla Petkova Mala, ki je takoj obvestila Tomaževa o najdenem partizanu. In spet je bila Ančka tista, ki je nemudoma šla na pot, da obvesti partizane o najdenem ranjencu. Prišli so ponj in ga rešili, sama pa je bila srečna, da ga je rešila.

Ob koncu vojne je bil tudi za pokojno Ančko nepozaben dan za vse življenje. Radost in sreča sta jo prevzeli ob misli, da smo rešeni, da bomo spet mirno ter brez strahu živeli v svobodi in miru.

Tudi po končanem preganjanju v miru se je pokojna s ponosom prištevala k tistim slovenskim mladencem, ki so ogromno doprinesle, da smo

začeli spet živeti v miru in svobodi. Čas pa je tekel in tudi pokojna Ančka je začela graditi ognjišče družine. Za življenjskega sodruha si je izbrala Anžana Stefitza. S pridnostjo sta si v sreči postavila svoj dom v Konovec in vzgajala naraščaj v pridne in poštene ljude. Vso to srečo in zadovoljstvo pa je začela pred petnajstimi leti greniti težka bolezen, ki jo je z neverjetno močjo, predanostjo in potrpljenjem ter vedno nasmejanim obrazom prenašala do svoje prerane smrti.

Dobra, nasmejana in priljubljena Ančka pa je nosila v sebi vse življenje ponos na čas odpora in se tega nikoli ni sramovala. Za svojo odporniško delo je dobila s strani Avstrije in Jugoslavije visoka priznanja.

Ančka, hvala ti za tvojo veliko delo in pomoč. Nikoli te ne bomo in tudi nikoli te ne smemo pozabiti. Ostala nam boš vedno vzor človeka, ki se je razdaljal v času največje stiske naroda za človečnost v reševanju človeških življenj za svobodo, mir in srečo.

Pogrebne obrede je opravil pliberški dekan mag. Ivan Olip in orisal v poslovnih besedah vrline njene življenjske poti.

Možu Anžanu, hčerkama Greti in Elfi, sinu Poldu ter vsem sorodnikom izrekamo naše iskreno sožalje. Domača zemlja naj ti bo lahka.

ikej

KRIŽANKA

Sonja Wakounig

VODORAVNO: 1. voz z vlečnimi živalmi 6. zvrst francoske popevke 11. planinska ptica 12. termin 14. preprost kmečki vlečni voziček 15. stena 16. oblika sadu pri fižolu ali grahu 18. darilo 19. ND 20. preiskava 22. NG 23. dremavec 24. špranja, ozka, podolgovata odprtina 26. zaponka z vzmetjo 28. ne blizu 29. posledica podrsavanja 30. žival, ki na rekah gradi bivališča in ima dragoceeno krzno 31. del okostja v prsnem košu 32. kdor ima top, kanon 34. hrvaška oblika ime-

na Anton 35. dunajski citraš, ki je prispeval glasbo za film »Tretji človek« (Anton) 37. postati divji 38. značaj, karakter 40. alkoholna pijača 41. ime jezikoslovca Majar-Ziljskega 43. pritok sibirske reke Ob 44. kadar 45. oda 46. 100 m² 47. JS 48. korenina, tudi ime znanega slov.-koroškega ansambla

NAVPIČNO: 1. šofer 2. korist 3. ocena, urejenost 4. španski spolnik 5. grška boginja lova 6. slovenski minister za kulturo (Jožef) 7. NG 8. sadež, plod 9. steklena stavba za gojenje tropskih rastlin (ime pride od besede oranža) 10. kdor rad

nerga 13. tkivo istovrstnih celic z določeno nalogo v telesih 16. žlahtna kovina belkaste barve 17. KE 20. drevo iz davne zgodovine 21. ljudski pesnik iz Kostanj, Andrej Šuster ... 23. majhen košček snovi, na primer kruha 25. severni jelen 27. slepo črevo v medicini 28. španski naziv za gospo 30. moški pevski glas 31. evolucija, nadaljevanje rasti 32. domače ime za Katarino 33. hrbtna stran, tudi pismeno potrdilo 35. »kam« v odvisnih stavkih 39. egipčanski bog sonca 42. ime nekdanjega ugandskega diktatorja Amina

Rešitev iz prejšnje križanke:

VODORAVNO: 1. ŠKRLAT 6. SKORJA 12. TRAM 13. ED 15. ALKAR 16. EMU 17. BREZJE 19. MI 20. BA 21. KRADEŽ 22. RAJ 23. KRINOLINA 25. NOVEC 27. VICE 29. TOP 30. DA 31. AMPER 34. GOTOVINA 37. IRMA 38. ASK 39. JADRO 40. OS 42. TONER 44. ZEL 46. BOG 48. PO 49. OTAVA 51. ARAM 53. HISTRI 56. RAZPOTJE 57. IKRA

NAVPIČNO: 1. ŠTEBEN 2. KRMA 3. RAU 4. LM 5. TERAN 7. KAJŽICA 8. OLE 9. RK 10. JAMA 11. ARIJA 14. DEDOVANJE 17. BRIC 18. ZELI 21. KREPOST 22. RA 23. KVOTA 24. NEMIR 26. OTO 28. DM 30. DI 32. PROZAIK 33. RAZLAGA 34. GROBAR 35. VKOP 36. AAR 41. SORA 43. NOHT 45. EV 47. GAZ 49. OT 50. TRI 52. MP 54. IJ 55. SE

Nastopi učencev glasbene šole ob koncu šolskega leta 1999/2000:

Oddelek Mohorjeva (I. skupina): torek, 6. 6., ob 16. uri v Mohorjevi ljudski šoli
Oddelek Mohorjeva (II. skupina): sredo, 7. 6., ob 16. uri v Mohorjevi ljudski šoli
Oddelek Ziljska Bistrica: sredo, 7. 6., ob 18. uri v ljudski šoli Straja vas
Oddelek Mladinski dom: sredo, 7. 6., ob 19. uri v Mladinskem domu
Oddelek Škofiče: sredo, 7. 6., ob 19. uri v društveni sobi v Škofičah
Večer komornih skupin: četrtek, 8. 6., ob 19. uri v farni dvorani v Šmihelu (soprir. KPD Šmihel)
Oddelek Sele: sredo 14. 6., ob 18. uri v farni dvorani v Selah
Oddelka Šmihel in Globasnica: ponedeljek, 19. 6., ob 19. uri v farni dvorani v Šmihelu

Zaključni letni koncert: torek: 20. 6., ob 19. uri v mestni hiši v Borovljah
Oddelki Šentprimož, Dobrla vas, Galicija in Žitara vas: sredo, 21. 6., ob 18.30 v kulturnem domu v Šentprimožu
Nastop solopevcev: sredo, 21. 6., ob 20. uri v farni dvorani v Pliberku
Oddelek Ledince: petek, 23. 6., ob 20. uri v ljudski šoli v Ledincih
Oddelek Bilčovs: petek, 23. 6., in sobota, 24. 6., ob 19.30 v ljudski šoli v Bilčovsu
Oddelek Pliberk: sredo, 28. 6., ob 18. uri v farni dvorani v Pliberku
Oddelek Šentjakob: sredo, 28. 6., ob 19. uri v društveni sobi v Šentjakobu

Ves svet – kazino za bogate?

Kakšni so učinki finančnih trgov? Kaj sprožajo in kako? Komu prinesejo dobiček, kdo zgublja? In predvsem: ali in kako jih je mogoče usmerjati? Herbert Schui, profesor ekonomije iz Hamburga, bo dal svoje odgovore na ta vprašanja v **ponedeljek, 5. junija, ob 20. uri v Interkulturalnem centru** v Ljudskem domu (Celovec, Südbahngürtel 24). Naslov predavanja je

»Ves svet – kazino za bogate? O moči in vplivu finančnih trgov in o nasprotnih strategijah«. Prireditelji so IKUC, Avstrijska zveza za razvoj (Bf1W/ÖIE), Koroška mreža proti revščini in socialnemu izločevanju, Zelena izobraževalna delavnica ter agentura "Südwind" v kooperaciji z mednarodnim referatom Zveze avstrijskih sindikatov in AGEZ.

